

CÍLE LEKCE

- rozliší mezi vcítěním se do pocitů druhého a soucitem s druhým
- spolupracuje se druhým
- rozvíjí své smyslové vnímání

POMŮCKY

- obrázek empatie2 (CD EtV)
- šátky pro polovinu žáků
- losy pro dělení do dvojic (pracovní arch)

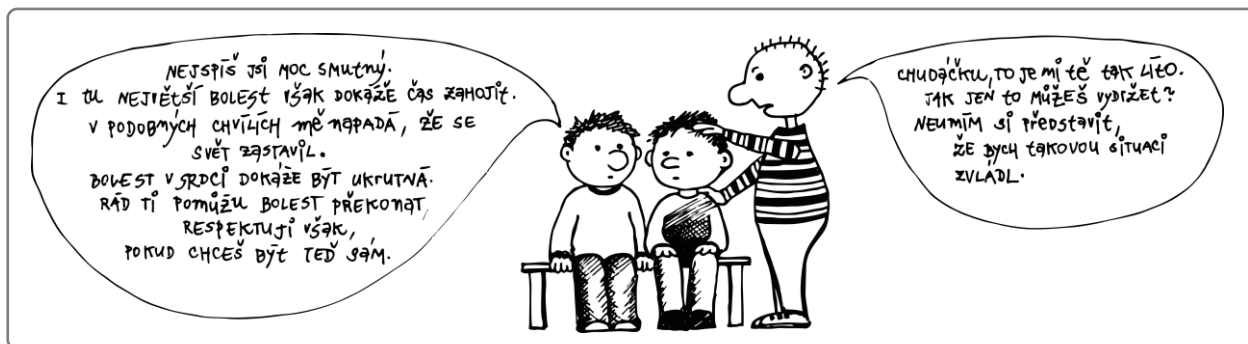
1. Komunitní kruh. Vyučující přečte žákům skutečný případ, který z tisku popisuje Jiřina Prekopová¹.

Devatenáctiletý David poznal přes internet sedmnáctiletou Annu. Z jeho strany první velká láska. Předpokládal, že z její taktéž. Hodiny si telefonovali, posílali dopisy s fotografiemi a malovanými srdci. Davidova láska ale dál nemohla unést dálku, která je dělila. Rozhodl se, že Annu konečně navštíví a cestou zpět ji přivede ukázat rodičům na chatu. Rodiče z toho měli velkou radost. David byl jejich jediné dítě, předmět jejich velké péče, a tak mu přáli přešťastnou lásku. Druhý den byl ale David znenadáni zpátky. Odmítla ho. Když ho viděla osobně, některé věci ji na něm zklamaly. Tatínek se pokusil zarmouceného Davida utěšit: „Zamiluješ se ještě nejmíň dvacetkrát.“ David se odšoural do svého pokoje, zapnul počítač a rozhlásil, že se zabije. Druhý den skočil pod vlak.

- Jak hodnotíte reakci otce na Davidovo trápení?
- Máte nějaký návrh, jak by se dalo tragické události předejít?
- Jak byste popsali bolest z nenaplněné lásky? Jaké pocity prožívá člověk, jehož láska není opětována?

1. Vyučující promítne žákům ilustraci (CD_EtV ⇒ Empatie ⇒ Video ⇒ empatie2), na které 2 osoby reagují na problém třetího, každý však jiným způsobem.

- Který přístup se vám zdá vhodnější? Svě názory zdůvodněte.
- Která z reakcí je empatická, snaží se vcítit do pocitů druhého?
- Vnímáte rozdíl mezi vcítěním se a soucítěním s druhým? Popište ho.

Soucit je pasivní podílení se na strachu, starostech, zlosti i radosti druhého. Znamená, že sou-cítíme nebo sou-vnímáme. Vcítění znamená, že se v-žíváme.²

2. Vyučující demonstruje Ciaramicoliho zpodobnění soucitu a vcítění na příkladu mísení vody, oleje a mléka. Vnímejte olej a mléko jako osoby, které se snaží proniknout do prožívání druhé osoby – vody a pomoci jí. Jaký je rozdíl v jejich přístupu, resp. jaký rozdíl nastane, když smísíme vodu s olejem a vodu s mlékem?

¹ PREKOP, Jirina. *Empatie: vcítění v každodenním životě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004. s. 80.

² PREKOP, Jirina. *Empatie: vcítění v každodenním životě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2004. s. 114.

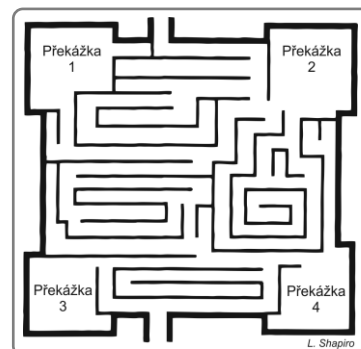
U **soucitu** je **olej** a voda blízko sebe, dotýkají se a vzájemně na sebe působí, ale po celou dobu si ponechávají svou identitu – setkání dvou lidí s rozdílnými zkušenostmi. Při **vcítění** se **voda** a mléko promíchají tak, že se obě složky promění a dohromady tvoří celek – dva lidé prodělají tutéž zkušenost.³

- Který z přístupů osob na obrázku symbolizuje olej a která mléko?

3. Bezmocný.⁴ Práce ve dvojici. Dvojice vzniknou losováním částí českých složenin; dvojici tvoří žáci, jejichž oba losy tvoří jednu složeninu např. sedmi + kráska. Dvojice upozorníme, že nejde o soutěž, ale o spolupráci. Body, které v následující hře získají, se v rámci dvojice sčítají.

V pracovním sešitě si žáci najdou kresbu bludiště. Jednomu z dvojice zavážeme oči, jeho úkolem bude projít bludištěm tužkou po papíře a vyhnout se slepým uličkám a překážkám. Jeho „vidící“ spoluhráč ho bude navigovat („Asi 2 cm rovně, pak pravouhle dolů asi 1 cm ...). Za úspěšné projití cílem získává dvojice 20 bodů, za každé přetažení uličky nebo dotek překážky se však odečítá vždy 1 bod. Poté si role vymění.

Ve druhém kole už počet navigací omezíme na 10. Každé směřování navíc bude stát dvojici odečet jednoho bodu. I v tomto kole si dvojice vymění role. Každý hráč projde bludištěm dvakrát, v součtu může získat každý pár max. 80 bodů.

Reflexe aktivity

- *Která role byla těžší: navigátor nebo ten, který prochází bludištěm?*
- *Které dovednosti jste měli příležitost v tomto cvičení trénovat?*
- *Souvisí tyto dovednosti nějakým způsobem s dovedností vcítit se do druhého člověka? Jak?*

1. Volné psaní. Individuální práce. Metoda volného psaní⁵ umožňuje žákům napsat k danému tématu vše, co je bezprostředně napadá, formou vět, aniž by napsané hned hodnotili. Hodnocení je až následná aktivita, stejně jako u brainstormingu.

Pravidla:

- psát veškeré myšlenky po celou dobu, která je stanovena;
- vyjadřovat se větnou formou;
- k napsanému se v průběhu aktivity nevracet, nehodnotit, neupravovat;
- v momentě, kdy pisatele nic nenapadá, popisuje momentální pocity, např. „Momentálně mě nic nenapadá, co ještě dodat, ...“;
- v této aktivitě se nenecháváme zbytečně brzdit formální stránkou (pravopisem, úpravou, stylistikou).

Žáci se vyjádří k otázce: **Co (pro mě) znamená vcítit se do druhého?**

SEBEHODNOCENÍ dle sady kritérií

Kritéria	★★	★	?
Diskuse Příběh Davida Ilustrace: dvě různé reakce na problém druhého člověka	Sdělil/a jsem alespoň dva své názory během lekce, a to: 1. 2.	Zapojil/a jsem se do diskuse alespoň jedním svým názorem, a to:	Do diskuse jsem se nezapojil/a, protože
Práce ve dvojici	Naše dvojice dosáhla více než 40 b.	Naše dvojice dosáhla více než 10 b.	Získali jsme méně než 10 b.
Individuální práce Volné psaní	Napsal/a jsem všechny myšlenky k tématu „Co znamená vcítit se do druhého.“ Psal/a jsem po celou dobu, která byla vymezena.	Napsal/a jsem své myšlenky k tématu. Neměl/a jsem ale moc nápadů, skončil/a jsem před stanoveným limitem.	Úkol jsem nesplnil/a, protože

³ PREKOP, ref. 124, s. 114 – 115.

⁴ SHAPIRO, Lawrence E. *Emoční inteligence dítěte a její rozvoj*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. s. 131 – 132.

⁵ STEELOVÁ, Jeannie L., Kurtis S. MEREDITH, Charles TEMPLE a Scott WALTER. *Rozvíjíme kritické myšlení*. Praha: RWCT, 1997. s. 26.

SEDMI	KRÁSKA
PETR	KLÍČ
HORO	LEZEC
ŠIROKO	ÚHLÝ
ŽÁRU	VZDORNÝ
CHVÁLY	HODNÝ
VODO	VOD
ČARO	DĚJ
LIDO	JED
SEBE	CHVÁLA
PRAVDĚ	PODOBNÝ
LIST(O)	PAO
TEPLO	MĚR
VZDUCH(O)	LOĎ
KRÁTKO	ZRAKÝ